

слабва. Нейният интерес към Балканските работи и към самата конференция намалѣ твърде много. Все пак американците се бориха дълго да подобрят, донѣкъде поне, нерадостната сѣдба, която чакаше България. Но напразно. Не успѣха тѣ нищо за Тракия, нито за Добруджа, нито за Западните покрайнини. Империализмът на победителите тържествуваше въ цѣла Европа. Не можеше той да не обхване и Балканския полуостровъ, където имаше най-изострени и най-ненаситни апетити. Френската делегация бѣше изцѣло на страната на нашите съседи. Ако презъ 1913. год. Вилхелмъ II се бори като лъвъ, за да се даде Кавала на Гърция, на Парижката конференция сѣщото нѣщо вършеше днешниятъ френски министъръ-председателъ Тардьо, тогава трети френски делегатъ на конференцията.

Американската делегация претърпѣ неуспѣхъ по нашия въпросъ, както Уйлсонъ претърпѣ поражение по всички въпроси, които защитаваха на конференцията. Нашите противници спечелиха всичко, каквото желяеха. Правото на силния празнуваше своя триумфъ.

*

Въ една мрачна и дъждовна есенна сутринъ, на 19. септември 1919. г., българската делегация бѣше повикана въ Ке д'Орсе (френското министерство на външните работи), за да ѝ се вържи приготвениятъ вече проектъ за миренъ договоръ. Това бѣше първата връзка съ конференцията. Тогава Клемансо попита иронично: „Какво нѣщо е това България — монархия, царство или република?“ Българската делегация бѣ изслушана само за форма и ѝ бѣ поднесенъ приготвениятъ проектъ, който езекутираше, смазваше и унищожаваше България.

Следъ два часа членовете на делегацията се завърнаха и донесоха проекта. Споредъ него, границите, които установи Букурещкиятъ договоръ презъ 1913. год., си оставаха ненарушени. Македония и Добруджа оставаха така, както бѣ решилъ Букурещкиятъ договоръ, въ рѣцете на сърби, гърци и ромѣни. Сърбия вземаше още Западните покрайнини, Царибродско, Трънско, Босилеградско и Струмишко, а България отстъпваше западна Тракия на съюзниците, очевидно по-късно да я прехвърлятъ на Гърция. Тая бѣ единствената отстъпка, която се направи на американците — да се разреши въпросътъ за Тракия по-късно, когато американците не ще бждатъ на конференцията. България се заробваше икономически: тя трѣбваше да заплати 2 милиарда и 250 милиона зл. лева обезщетение, съ 5 на сто лихва, или всичко повече отъ 5 милиарда зл. лева, независимо отъ редицата други